

מסורת הש"ס

לומר שם מקיימין כו'. התרה זו לא לקיימן ואם יקיימו לא יקבלו שכר: אלא צריכו שכתבתי שמהא ויהגם יומם (יהושע א) והגים בו יומם וילנה וכתיב ה' דהשגי ימירה וכתבה בסוף מעשה בראשית לדרשה זו והרי משמע והי ערב והי צדק יום הששי של ששה בסיון עשרדין ישראל לקבל התורה: השמעה דין. ממן מורה: בסתם יראה. שמה לא יקבלו ישראל התורה ותמזור הארץ לתוהו ובוהו: ולצטוף. שנקבלוה בנעשה ונשמע שקטרה: נמורו. השליך את אצבעם אצונו באור כדשים על שלא קיבלו עליו לעבוד עבודת כוכבים שנאסרה לבני נח ואברהם בן נח הוא שלא היה בשעת מתן תורה ועל שם כך נקרא אברהם צדיקל מעבדיו (ירמיהו כג) שממר

והפיל אצרהם בצבצן האש: **שלא נחשד על הגזל**. דכתיב: מה מצאת מכל כלי ביתך אפי' סכין אפילו המנע אפילו מחט והחתך הדך צבית חמיו עשרים שנה כשיצאו אינו נוטל עמו כלי קטן ובני נח נטתו על הגזל ועקב קיים: **ביוסף שלא נחשד על העצירה**. אשת איש נאסרה לבני נח דכתיב ודבק באשמו' ולא באשת חבירו (פסח' דין דף נח.) ויוסף קיים: **ואליהו בן ברכאל לא גרסינן דישאל הוה דמפרשין** בצבצן בחרא בהשותפין (דף טו:) **עצב שבת**. בעולם הזה: **היום לעשותם**. בעולם הזה: **ולא למחר**. דאינו יכול לעשותם לעולם הגא: **בטרוניא**. בעליה: **בראש**. רוב משמעתן על הגרות שאין גרותיהן משופעין: **מקדרי**. לשון נוקד כלומר] מנקבת בכם חוס גדול כמו מקדרין בזה"ס דעירובין (דף נח.) ענין נקב וחתך: **בסקופם סמו**. שוהבם ומושבם עד שלשה חדשים עד יום תקופת תשרי הויא תקופת תמוז: **נמסקה סמו**. מוסר'תמוז. על ה' ונעל משאח קאמר לע"ל דכתיב: **למה רבאו גרים ולאומים** יגורו ריק כלומר נמתקו מאת סוכה שהטילו עלינו:

שלא ביטל את התפלה יבא
 "(שולחן ערוך אורח חיים קכ"ג)

שנאמר "יתנו עידיהם ויצדקו
אמר להן הקב"ה שומים שבנו
שלא מרח בערב שבת מהיכן
יש לי וסוכה שמה לבו ועשו

למחר לעשותם היום לעשותם
בא בטרוניא עם בריותיו וא
חסרון כים מיד כל אחד [ואחדה]
ברוך הוא מקדיר עליהם חמה
ויוצא שנאמר *גנתקה את מו
אמרת אין הקדוש ברוך הוא ב

ספוגין על לבו ליסרו ור"ע (נדרות ס)
 חנניה מישאל ועזריה שמסרו עצמן למת
 דמגילה (דף יג.) מפני מה נתחייבו שונ
 היה להם למסור עצמן על קידוש ה
 דתרי מילי הו"ו: **יבא** בדרך הישועה
 הגיורת והשבויה והשפחה שנפדו ושנ
 שהיו כורכין את שמע ולא היו מפס
 למחר על לבבך ומה יש לחוש צדק
 אצל הים לעשותם צדק

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

כתם היא חלא שאין מצוין
ללא צריטי יומם וילנה. אם
וילילה והיינו תורה דכתיב
ר"ס כט) חלה דברי הצרית:

לומר שאף על פי שמקיימין אותן אין מקבלין עליהם שכר ולא ^והתניא היה רבי מאיר אומר מנין שאפילו עובד כוכבים ועוסק בתורה שהוא ככהן גדול תלמוד לומר יאשר יעשה אותם האדם וחי בהם כהנים לויים וישראלים לא נאמר אלא האדם הא למדת שאפילו עובד כוכבים ועוסק בתורה הרי הוא ככהן גדול אלא לומר לך שאין מקבלין עליהם שכר כמצווה ועושה אלא כמי שאינו מצווה ועושה ^זדאמר ר' חנינא גדול המצווה ועושה יותר משאינו מצווה ועושה [אלא כך] אומרים [העובדי כוכבים] לפני [הקב"ה] רבש"ע ישראל שקיבלוה היכן קיימוה אמר להם הקב"ה אני מעיד בהם שקיימו את התורה [כולה] אומרים לפניו רבש"ע כלום יש אב שמעיד על בנו דכתיב ^בבני בכורי ישראל אמר להם הקב"ה שמים וארץ יעידו בהם שקיימו את התורה כולה אומרים לפניו רבש"ע שמים וארץ נזעזין בעדותן שנאמר ^אלא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי ^ב(דא"ר"ש) בן לקיש ^גמאי דכתיב ^דויהי ערב ויהי בקר יום הששי מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר אם ישראל מקבלין את תורתו מוטב ואם לאו אני אחזיר אתכם לתוהו ובוהו ^ה(והיינו דאמר חזקיה) מאי דכתיב ^ומשמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה ^זאם יראה למה שקטה ואם שקטה למה יראה אלא בתחלה יראה ולבסוף שקטה אמר להם הקב"ה מכם יבאו ויעידו בהן בישראל שקיימו את התורה ויכולה יבא נמרוד ויעיד באברהם שלא עבד עובדות כוכבים יבא לבן ויעיד ביעקב שלא נחשד על הגזל תבא אשת פוטופרע ותעיד בביוסף שלא נחשד על העבירה יבא נבוכד נצר ויעיד בחנניה מישאל ועזריה שלא השתחוו לצלם יבא דרוש ויעיד בדניאל

ולדד השוחי וצופר הנעמתי ואלפז התימני
והם בישראל שקיימו את כל התורה כולה
ומרו לפניו רבש"ע תנה לנו מראש ונעשנה
לפניך מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת מי
יאכל בשבת אלא אף על פי כן מצוה קלה
ועושה ומי מצית אמרת הכי והא' אמר רבי
שחר אנכי מצוך היום היום לעשותם ולא
ולא היום ליטול שכר אלא שאין הקב"ה
אומר קרי ליה מצוה קלה משום דלית ביה
גומל והולך ועושה סוכה בראש גגו והקדוש
תקופתו תמוז וכל אחד ואחד מבטל בסוכתו
ותימנו ונשליכה ממנו עבותימו מקדיר והא'
בספרנוניא עם ברייתו משום דישאל נמי זימני

שקרן נשרו במסירות פיות והיינו הא דפריך פק
בנבון האש פירוש היה להם להשמחות ללם מין שלא היה
הם של ישראל כליה מפני שהשחחו ללם וכו' הם לא עש
ולישנא דקרא נמי משמע הכי דכתיב לאלהיך לית אל
יצופר הנעמתי ואליפי התימני. אורחא דמלמודא דבה
יירי ושנשחררו (מכונות דף יא): היום אעשותם עלי
קון צדיקם לא לבדן (פסחים יז) ולפיכך הקפידו עליהם
שכן הוא אמת דמשמע הכא ויש לומר דתם אינ
תשלוש שבר כתיב (דברים י) ומשלוש לשלוש ומשלוש

ג. יאשון עבודה זרה

[illegible]

העוסק בצורה הישירה ממנה: "ה' הוֹשִׁיעַ בְּחַן גָּדוֹל. לְהִיטָּת כִּתּוּב הָאֵל גָּדוֹל מִשּׁוֹם לְכַתֵּב יְקָרָה הָאֵל מִפְּנֵימִי וּלְשִׁינִי (הוריות יק"ז.) מִכָּהֵן גָּדוֹל הַנִּכְסֵּי לִפְנֵי וּלְפִינֵי גִבִּי מִמּוֹר ת"ח קֹדֶשׁ לִכְהֵן גָּדוֹל עִם הָאֶרֶץ אֲזַל עֹזֵד כּוֹכְבִּים הָעוֹסֵק בְּצוּרָה הָאֵל כִּכְהֵן גָּדוֹל: **גְּדוֹל הַמִּצְוָה** הַיּוֹשֵׁעַ. פִּי מִפְּנֵי שְׁהוּ דֹאֵף תַּמִּיד לְבָטֵל יִזְרוּ וּלְקִיּוֹם מִלּוֹת צוּרָתוֹ: **בְּנוֹעִיּוֹת** בְּעוֹדוֹתָן הֵן. וְאִם וְהִי רִאשִׁית גְּדוֹלָה שְׁקִיּוֹמוֹ שְׁהִי שָׁמִים וְאֶרֶץ קִיּוּמֵי הֵם וְי"ל דְּלִין חוֹשֵׁשִׁין צוּר הַרְאִיָּה דְּלִין אֲז מַעֲיֵד עַל צִנּוּ וְעוֹד י"ל שֶׁהֵם קִיּוּמֵי מִמֶּנּוּ שְׁקִינּוּ כִּדְמָר י"ל שֶׁיִּשְׂרָאֵל מִקְבִּלִים: **יָדוֹם** הַחֲשִׁי. מִימֵה לְמִי"ט כְּשֶׁעָשָׂה בְּחֵסֶד נִתְּנוּ עֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת מֵאִי יוֹם הַשָּׁשִׁי וְי"ל דְּיוֹמָא קִמָּא לֹא אִמְרֵי לְהוּ מִיִּדִּי מִשּׁוֹם חוֹלֵשׁ לְדוֹרָתָא אִ"נ הִיטָּה רִאשִׁית לִינְתָן בְּשָׁשִׁי אֲלֵא שְׁהוֹסֵק מִשְׁהָ יוֹם אֶחָד מִדַּעְמוּ ט': **שְׁלֵא** הַשְׁתַּחֲוֹת אֲצִלָּם. וְאִמְרֵי ר"ל לָלוֹס דְּנִיבְדִּנְדָּר לָלוֹ

עבודת כוכבים הוא אלא אנדריש
עשו לכבוד המלך וזהו יחא דנקט
גבי אנדרה של עבד עבודת כוכבים
ועתה מישאל ועזריה שלא השתחוו
לאל וליוחא נמי הא דאמרין בפרק
אלו נערות (כתובות דף נג:) אלמלי
נגדו לחנניה מישאל ועזריה פלחו
לללמא ואלו היה עבודת כוכבים ממע
חס ואילו כי מדאגת שום יסורין
שבעולם לא היו משתחוים לללמא כר'
חנינא בן תרדיון (לקמן יח) ששמו
מקום שנהגו (פסחים דף נג:) מה ראו
שמתו לללמא כיון שלא היה עבודת כוכבים ממע ועוד ראה מפ"ק
שמתו לללמא וכי' הס לא עשו אלא לפנים ואם היתה עבודת כוכבים
כפי דמצינא לאלהיך לית אהן פלחין ולללמא לית אהן סגדין משמע
מני. אורחא דתלמודא דזהרבה מקומות לא קפיד למוות כסדר * וכן
(ג.) היום לעשותם ולא למחר לעשותם. * תימה אנשי יריחו
ולפיכך הקפידו עליהם לחמיה דמשמע היום על לבבך ולא
למחר ויש לומר דהם אינא חמיה היום ממנא על לבבך משמע
שלא לשונאיו ומשלוש שבר הדיהים הוא לעולם הבא:

עין משפט
נר מצוה

ב א מ"י פ"א מהל' ת"ת
הל' יג סמוג עשין יב
טוש"ע י"ד סימן רמו
סעיף ו:

מוסף רע"י

אלא האדם. ר"מ דלית
למי אסמ קייא דרס,
וירש' שני דלית
מסכתא יבמות (מתדיר)
יוב הששי. מהש
שנא דכתיב ה' ביום גמר
מעשה בראשית, מלבד
שהשנה ב' הששי
נמשך הששי היחידה
שנאסר, אחר דבראמינן
בעלתא (והדיר צב). סריך
היחידה, אפי' כלן ור'
עבי ירי בקר של גמר
בראשית תלי ביום הששי,
ואור' ר' נחמן ששנה זו
השנה ברמידי' ירי דרש'
בית ימי נא (שבת פה).
בתחלה. קודם שאמר
ישראל עשה ושמע,
יראה. שמה לא יקבלה
היחידה ששנה נלחם ור'
בראשית וברסוק. כשקבלה
(שם). ולא אמר
לעשות. ולכן מותר
לעמר (ד'ת). שאלתא
למה לעמר כלל אטא
לקים מלות איני מועיל,
לא משה ערבי שבת
ואל משה ערבי (והדיר צב).

דבינו חננאל

ומנלן דלא קיימט דרבי
 עמר יומדור ארץ
 ונח גרים וגו' ותי
 רב יוסף ראה שלא
 קיימ' שבט מצות: תמי
 הרה רבי מאיר אומר
 מנין שאפי' עובד כוכבים
 ועוסק בתורה היו הוא
 מביא שלש אש' שיש
 אותם האדם ורואי להם
 כלום ליום ישראלים
 נאמר דלא אדם זכר
 עד יבא שמי' ויעיד
 בישראל ששקיימ' ויעיד
 התורה יבא מנורו ויעיד
 על אברהם שלא נחשב
 על עבודת כוכבים. לכן
 יעיד בייבטק שלא נחשב
 על הגלו' אשת מוסר
 תעיד בייבטק שלא נחשב
 על העבירה. וירוש' יעיד
 בהיגאל שלא נחשב על
 החפלה. נברכנדען יעיד
 בחנני' מישראל ועזרה
 שלא השתתוף לגלגל.
 אליפ' השתתוף וכלדו
 השחו וצופר הנעמתי
 ואליהו בן ברכאל
 הבוי יעיד
 שקיימ' את התורה
 ונאמר יתנו ישראל
 ויצדקו את ישראל ישמעו
 ויאמרו אמת אלו עובדי
 כוכבים. אמורים ברש"י
 דכל לנ' את התורה